

Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Bu Qanun Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 39-cu maddəsinə və 94-cü maddəsinin I hissəsinin 20-ci bəndinə uyğun olaraq, təsərrüfat fəaliyyətinin və başqa fəaliyyət növlərinin, habelə strateji sənədlərin və ərazi planlaşdırılması sənədlərinin reallaşdırılmasının ətraf mühitə və insan sağlamlığına təsirinə qiymətləndirilməsi prosesinin hüquqi, iqtisadi, təşkilati əsaslarını müəyyən edir və bu sahədə yaranan münasibətləri tənzimləyir.

1-ci fəsil

ÜMUMİ MÜDDƏALAR

Maddə 1. Əsas anlayışlar

1.1. Bu Qanunda istifadə olunan əsas anlayışlar aşağıdakı mənaları ifadə edir:

1.1.1. ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi (bundan sonra - ƏMTQ) – nəzərdə tutulan fəaliyyətin ətraf mühitə və insan sağlamlığına birbaşa və ya dolayı mənfi təsirinə aşkar edilməsi, təhlili, aradan qaldırılması və ya azaldılması, habelə bu fəaliyyətin həyata keçirilməsi və ya keçirilməməsi barədə qərarın qəbul edilməsi məqsədi ilə həmin fəaliyyət növlərinin kompleks (sosial-iqtisadi, ekoloji) təhlili əsasında onların ətraf mühitə və insan sağlamlığına təsirinə müəyyənləşdirilməsi;

1.1.2. ƏMTQ sənədi – ətraf mühitə və insan sağlamlığına təsirin qiymətləndirilməsinin nəticələri barədə hesabat;

1.1.3. strateji ekoloji qiymətləndirmə (bundan sonra – SEQ) – ətraf mühitə və insan sağlamlığına potensial təsirlərin aşkarlanması, qarşısının alınması və ətraf mühitdən səmərəli istifadənin təmin edilməsi məqsədi ilə strateji sənədlərin, ərazi planlaşdırılması sənədlərinin ekoloji təhlükəsizlik baxımından sistemli qiymətləndirilməsi;

1.1.4. SEQ sənədi – strateji ekoloji qiymətləndirmənin nəticələri barədə hesabat;

1.1.5. ƏMTQ üzrə qiymətləndirici – bu Qanunla müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən, ekologiya, ətraf mühit, təbii ehtiyatlar və iqtisadiyyat sahələrinin hər hansı biri üzrə ali təhsilə malik, ixtisas üzrə ən azı 3 (üç) il iş təcrübəsi olan və nəzərdə tutulan fəaliyyətin ətraf mühitə təsirinə müəyyən etmək məqsədi ilə ƏMTQ və SEQ sənədlərini hazırlayan şəxs;

1.1.6. sifarişçi – nəzərdə tutulan fəaliyyəti, bu Qanunda nəzərdə tutulmuş tələblər nəzərə alınmaqla, həyata keçirən dövlət orqanları və qurumları, fiziki və ya hüquqi şəxslər;

1.1.7. strateji sənədlər – bu Qanunun 7.1.1-ci maddəsində göstərilən sahələr üzrə plan, proqram, strategiya və konsepsiyalar;

1.1.8. planlaşdırıcı orqan – strateji sənədləri hazırlayan dövlət orqanları, dövlət qurumları və bələdiyyələr;

1.1.9. nəzərdə tutulan fəaliyyət – bu Qanuna Əlavədə göstərilən ətraf mühitə mənfi təsiri ehtimal olunan təsərrüfat fəaliyyəti və başqa fəaliyyət növləri;

1.1.10. ətraf mühitə mümkün təsirin normaları (hədləri) – ətraf mühitin keyfiyyət göstəricilərinin qorunması və ekoloji təhlükəsizliyin təmin olunması üçün “Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq müəyyən edilən limitlər və kvotalar;

1.1.11. ekoloji risk – ətraf mühitin vəziyyətinə və insan sağlamlığına təbii və antropogen təsirlərin başvermə ehtimalı;

1.1.12. transsərhəd təsir – nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirilməsi nəticəsində iki və daha çox dövlətin ərazisində ətraf mühitə və insan sağlamlığına gözlənilən mənfi təsir.

1.2. Bu Qanunda istifadə olunan digər anlayışlar Azərbaycan Respublikasının Şəhərsalma və Tikinti Məcəlləsi, “Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında” və “Ekoloji təhlükəsizlik haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunları və başqa normativ hüquqi aktlar ilə müəyyən edilmiş mənaları verir.

Maddə 2. Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi

2.1. Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasından, bu Qanundan, “Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında” və “Ekoloji təhlükəsizlik haqqında” Azərbaycan Respublikasının qanunlarından, Azərbaycan Respublikasının mülki, şəhərsalma və tikinti qanunvericiliklərindən, onlara uyğun olaraq qəbul edilmiş digər normativ hüquqi aktlardan, habelə Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdən ibarətdir.

2.2. Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrdə ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi sahəsində bu Qanundan fərqli qaydalar müəyyən edildikdə, həmin beynəlxalq müqavilələr tətbiq olunur.

Maddə 3. ƏMTQ-nin məqsədi və prinsipləri

3.1. ƏMTQ-nin əsas məqsədi bu Qanuna Əlavədə göstərilən fəaliyyətin həyata keçirilməsi zamanı ətraf mühitə və insan sağlamlığına mümkün mənfi təsirlərin aşkarlanması, onların məkana, zamana görə miqyasının və intensivliyinin qiymətləndirilməsi, aradan qaldırılması və ya azaldılması üçün tədbirlərin həyata keçirilməsidir.

3.2. Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi sahəsində əsas prinsiplər aşağıdakılardır:

3.2.1. nəzərdə tutulan fəaliyyətin ətraf mühitə və insan sağlamlığına təsirinə kompleks ekoloji, sosial və iqtisadi qiymətləndirilməsi;

3.2.2. nəzərdə tutulan fəaliyyətin ekoloji təhlükəsizliyinə dair məlumatların düzgünlüyü, şəffaflığı və etibarlılığı;

3.2.3. ekoloji tarazlığın və bioloji müxtəlifliyin qorunub saxlanması;

3.2.4. nəzərdə tutulan fəaliyyətin ətraf mühitə təsirinin yol verilən normaları aşmaması;

3.2.5. mümkün ekoloji nəticələrin elmi proqnozlaşdırılması və ekoloji risk səviyyəsinin qiymətləndirilməsi;

3.2.6. ƏMTQ-nin aparılmasında aşkarlıq, əhəlinin məlumatlandırılması və ictimai rəyin nəzərə alınması;

3.2.7. ƏMTQ və SEQ sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq;

3.2.8. ƏMTQ və SEQ-in həyata keçirilməsində dövlət və bələdiyyə orqanlarının, fiziki və hüquqi şəxslərin, o cümlədən qeyri-hökumət təşkilatlarının iştirakının təmin olunması;

3.2.9. ƏMTQ və SEQ sahəsində dövlət nəzarəti və ictimai nəzarət.

2-ci fəsil

ƏTRAF MÜHİTƏ TƏSİRİN QIYMƏTLƏNDİRİLMƏSİ

Maddə 4. ƏMTQ-nin aparılmasının xüsusiyyətləri

4.1. ƏMTQ yalnız nəzərdə tutulan fəaliyyət növlərinə münasibətdə məcburi, digər fəaliyyət növlərinə münasibətdə isə könüllü qaydada həyata keçirilir.

4.2. ƏMTQ, o cümlədən transsərhəd təsirin qiymətləndirilməsi müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) müəyyən etdiyi qaydada və müddətlərdə aparılır.

4.3. ƏMTQ nəzərdə tutulan fəaliyyətin layihələndirilmə mərhələsində sifarişçi tərəfindən həyata keçirilir. Sifarişçi ƏMTQ-nin nəticəsinə dair ƏMTQ sənədini dövlət ekoloji ekspertizasının keçirilməsi üçün müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) təqdim edir.

4.4. Sifarişçi nəzərdə tutulan fəaliyyətə dair ƏMTQ-ni müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanla (qurumla) ilkin məsləhətləşmələrdən sonra həyata keçirir. İlkin məsləhətləşmələr qiymətləndirmənin məzmununun, həcmnin və metodlarının əvvəlcədən müəyyənləşdirilməsi, ƏMTQ sənədində əks olunacaq məlumatların dolğunluğu və düzgünlüyünün təmin edilməsi məqsədi ilə aparılır.

4.5. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) sifarişçinin təqdim etdiyi ƏMTQ sənədini "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dövlət ekoloji ekspertizasından keçirir, ekspertizanın nəticəsindən asılı olaraq ona ekoloji ekspertiza rəyi verir və həmin rəyi rəsmi internet sahifəsində yerləşdirir.

4.6. Sifarişçi nəzərdə tutulan fəaliyyətlə bağlı tikinti işlərinə başlamaq üçün ƏMTQ sənədini və dövlət ekoloji ekspertizası rəyini müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) təqdim edir.

4.7. Nəzərdə tutulan fəaliyyət xüsusi mühafizə olunan təbiət ərazilərinə və obyektlərinə yaxın ərazilərdə həyata keçirildikdə, həmin fəaliyyətə dair ƏMTQ müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) nümayəndələrinin iştirakı ilə aparılır.

4.8. ƏMTQ bu Qanunun, "Ekoloji təhlükəsizlik haqqında" və "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının, ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində digər normativ hüquqi aktların, o cümlədən texniki normativ hüquqi aktların tələbləri və aşağıdakılar nəzərə alınmaqla həyata keçirilir:

4.8.1. təbiətdən səmərəli istifadə və onun bərpası, istehsal və xidmət prosesində yaranan tullantıların təkrar istifadəsi, onların kompleks emalı, utilizasiyası;

4.8.2. tullantı sularının təmizlənməsinin təmin edilməsi, müəyyən olunmuş həddə təmizlənməmiş bu cür suların təbii və süni su axarlarına (tutarlarına) və yerin relyefinə axıdılmasının qarşısını almaqla, onların texniki ehtiyaclar üçün istifadəsi;

4.8.3. su, torpaq, atmosfer havası, meşə, bitki və heyvanlar aləmi, yerin təkindən faydalı qazıntılar və digər təbii ehtiyatlardan istifadənin əsaslandırılması;

4.8.4. torpaqların, bitki və heyvanlar aləminin, biomüxtəlifliyin mühafizəsi və bərpası, xüsusi mühafizə olunan təbiət əraziləri və obyektlərinin statusunun qorunması;

4.8.5. əhalinin və ətraf mühitin antropogen mənşəli fiziki, kimyəvi və bioloji faktorların zərərli təsirlərindən mühafizəsini təmin edən tədbirlərin hazırlanması;

4.8.6. nəzərdə tutulan fəaliyyətin ətraf mühitə təsirinin intensivliyi, müddəti, hədləri və dövriliyi;

4.8.7. əlverişli materiallardan (xammaldan) istifadə, enerjiyə qənaət, texnoloji itkiləri və enerji sərfini azaldan, həmçinin az tullantılı və tullantsız, ekoloji standartlara cavab verən ən səmərəli texnologiyaların tətbiqi.

4.9. ƏMTQ zamanı nəzərdə tutulan fəaliyyətin aşağıdakılara təsiri qiymətləndirilir:

4.9.1. atmosfer havasına;

4.9.2. yerüstü və yeraltı sulara;

4.9.3. su tutarlarının dib səthinə;

4.9.4. təbii və süni landşaftlara;

4.9.5. yerin təkinə və torpaq qatına;

4.9.6. bitki və heyvanlar aləminə;

4.9.7. ekoloji sistemlərin vəziyyətinə və bioloji müxtəlifliyə;

4.9.8. ekoloji həssas ərazilərə;

4.9.9. əhalinin sağlamlığına;

4.9.10. sosial-iqtisadi sahəyə (məşğulluğa, təhsilə, səhiyyəyə, yol-nəqliyyat və mühəndis infrastrukturuna);

4.9.11. maddi və mədəni irsə;

4.9.12. iqlim dəyişmələrinə.

4.10. Sifarişçi ƏMTQ-ni apararkən nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirildiyi ərazidə yaşayan fiziki və həmin ərazidə fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərlə, habelə daşınmaz əmlak mülkiyyətçiləri ilə "İctimai iştirakçılıq haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq ictimai dinləmələr keçirməlidir. Bu zaman ƏMTQ "Dövlət sirri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dövlət sirri təşkil edən məlumatlarla və ya qanunla qorunan digər məlumatlarla bağlı olduqda ictimai dinləmələrin keçirilməsinə yol verilmir və bu barədə fiziki və hüquqi

şəxslərə, vətəndaş cəmiyyəti institutlarına kütləvi informasiya vasitələri ilə məlumat verilir.

4.11. Bu Qanunun 4.10-cu maddəsinə uyğun olaraq keçirilmiş ictimai dinləmənin yekun sənədinə "Vətəndaşların müraciətləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq baxılır.

4.12. ƏMTQ və SEQ müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) ixtisas attestatı almış fiziki şəxslər (ƏMTQ üzrə qiymətləndirici) tərəfindən bu Qanunun tələbləri nəzərə alınmaqla həyata keçirilir.

4.13. Fiziki şəxsə ixtisas attestatının verilməsi üçün onun işlədiyi hüquqi şəxs (ƏMTQ üzrə təşkilat) bu barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) müraciət edir.

4.14. ƏMTQ üzrə qiymətləndiricilərin və ƏMTQ üzrə təşkilatların reyestrinin aparılmasını və onların fəaliyyətinə nəzarəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) həyata keçirir.

4.15. Bu Qanunun 4.12-ci maddəsində nəzərdə tutulan ixtisas attestatının forması və verilməsi, attestatın qüvvədə olma müddətinin dayandırılması və ya onun ləğv edilməsi, eləcə də ƏMTQ üzrə qiymətləndiricilərin və ƏMTQ üzrə təşkilatların reyestrinin aparılması və onların fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən olunur.

4.16. Ekologiya və iqtisadi sahələrdə cinayətlər törətməyə görə məhkum edilmiş şəxslər ƏMTQ üzrə qiymətləndirici kimi fəaliyyət göstərə bilməz.

4.17. ƏMTQ üzrə qiymətləndirici və ƏMTQ üzrə təşkilat ƏMTQ və SEQ sənədlərinin sifarişçisinin tabeliyində ola bilməz.

4.18. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) ƏMTQ üzrə qiymətləndiricilərin və ƏMTQ üzrə təşkilatların reyestrində olan aşağıdakı məlumatları rəsmi internet sahifəsində yerləşdirir:

4.18.1. ƏMTQ üzrə təşkilatın adı, təşkilati-hüquqi forması və ƏMTQ fəaliyyətinin həyata keçirildiyi ünvan;

4.18.2. ƏMTQ üzrə qiymətləndiricinin soyadı, adı, atasının adı və ünvanı;

4.18.3. ixtisas attestatının nömrəsi, verilmə və qüvvədə olma tarixi;

4.18.4. ƏMTQ və ya SEQ sənədi verilən bu Qanunun Əlavəsində göstərilən fəaliyyət növü;

4.18.5. ixtisas attestatının qüvvədə olma müddətinin dayandırılması və ya onun ləğv edilməsi barədə məlumat.

4.19. ƏMTQ üzrə qiymətləndirici ilə sifarişçinin münasibətləri, eləcə də ƏMTQ üzrə qiymətləndiriciyə ödəniləcək xidmət haqqının məbləği ƏMTQ üzrə təşkilatla sifarişçi arasında bağlanmış müqavilə ilə tənzimlənir.

4.20. Bu Qanun qüvvəyə minənədək həyata keçirilən nəzərdə tutulan fəaliyyət ətraf mühitə təsir göstəricilərinə dair ekoloji tələblərə uyğun olduqda, həmin fəaliyyətlə bağlı obyektlərin yenidən qurulması və ya həmin obyektlərdə mövcud qurğu və avadanlıqların dəyişdirilməsi üçün ƏMTQ sənədinin hazırlanması tələb olunmur, lakin həmin fəaliyyətə dair müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən verilən sənədlərdə (atıla bilən tullantı həddi (ABTH), buraxıla bilən

axıntı həddi (BBAH), ekoloji pasport), ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində normativ hüquqi aktların və texniki normativ hüquqi aktların tələbləri nəzərə alınmaqla, müvafiq dəyişikliklər edilir.

4.21. Nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirilməsi zamanı təbiətdən istifadə şərtləri ətraf mühitə təsir göstəricilərinə dair ekoloji tələblərə uyğun olmadıqda və ya ilkin layihədə nəzərdə tutulandan fərqli texnologiyalar və texnoloji üsullar tətbiq edildikdə, həmin fəaliyyətə dair yenidən ƏMTQ aparılmalıdır.

4.22. Nəzərdə tutulan fəaliyyətə dair ƏMTQ həyata keçirilərkən onun transsərhəd təsiri müəyyən edildikdə, həmin fəaliyyətlə bağlı transsərhəd təsirlərin qiymətləndirilməsi məsələləri Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq həll edilir.

Maddə 5. ƏMTQ sənədi

5.1. ƏMTQ sənədi ən azı 3 (üç) ƏMTQ üzrə qiymətləndirici tərəfindən hazırlanır.

5.2. ƏMTQ sənədi asanlıqla başa düşülən üslubda tərtib edilməli, nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçiriləcəyi ərazidə ətraf mühitin ilkin vəziyyətini, ətraf mühitə və insan sağlamlığına mümkün potensial təsirləri, onların aradan qaldırılması yollarını və ətraf mühitə mənfi təsirlərin minimuma endirilməsi üzrə tövsiyələri müəyyən etməli, giriş və nəticə hissələrindən ibarət olmalıdır.

5.3. ƏMTQ sənədinə bu Qanunun 4.8-ci və 4.9-cu maddələrində göstərilənlərlə yanaşı aşağıdakılar barədə məlumatlar daxil edilməlidir:

5.3.1. nəzərdə tutulan fəaliyyətin təsviri, məqsədi, mərhələləri, ətraf mühitə təsirinə növləri və ekoloji risk səviyyəsinin qiymətləndirilmə üsulları;

5.3.2. ƏMTQ sənədinin hazırlanması zamanı istinad edilən normativ hüquqi baza;

5.3.3. nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçiriləcəyi ərazinin sosial-iqtisadi inkişaf perspektivləri;

5.3.4. nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçiriləcəyi ərazinin mövcud ekoloji vəziyyətinin və həssaslığının qiymətləndirilməsi;

5.3.5. nəzərdə tutulan fəaliyyət nəticəsində ətraf mühitin vəziyyətində yarana biləcək dəyişikliklərin və onların nəticələrinin proqnozlaşdırılması;

5.3.6. ƏMTQ-nin həcmi müəyyən edilərkən nəzərdə tutulan fəaliyyətin transsərhəd təsiri aşkar edildiyi halda transsərhəd təsirlərin qiymətləndirilməsi;

5.3.7. nəzərdə tutulan fəaliyyətə dair ən azı iki alternativ variant (həmin fəaliyyətdən imtina variantı daxil olmaqla), habelə tətbiq olunan ən səmərəli texnoloji alternativlərin ekoloji əsaslandırılması;

5.3.8. fəvqəladə və qəza halları üzrə ekoloji risklərin proqnozlaşdırılması;

5.3.9. nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirilməsinin bütün mərhələlərində ətraf mühitin mühafizəsi tədbirləri, habelə ətraf mühitə və insan sağlamlığına mənfi təsirlərin qarşısının alınması, azaldılması və yumşaldılması tədbirləri;

5.3.10. nəzərdə tutulan fəaliyyətin bütün mərhələləri üzrə ətraf mühitin idarə olunması planı;

5.3.11. ətraf mühitin monitorinqi planı;

5.3.12. istismar müddəti başa çatdıqdan sonra ərazinin reabilitasiya planı;

5.3.13. ictimai dinləmələrə və müzakirələrə dair məlumatlar.

5.4. Nəzərdə tutulan fəaliyyət yerin təkindən istifadə ilə bağlı olduqda ƏMTQ sənədinə geoloji və hidrogeoloji əsaslandırma məlumatları da əlavə edilməlidir.

3-cü fəsil

STRATEJİ EKOLOJİ QIYMƏTLƏNDİRİLMƏ

Maddə 6. Strateji ekoloji qiymətləndirilmənin məqsədi

6.0. Strateji ekoloji qiymətləndirilmənin məqsədi aşağıdakılardan ibarətdir:

6.0.1. ətraf mühitdən səmərəli istifadənin, ətraf mühitin davamlı inkişafının və ekoloji təhlükəsizliyin təmin edilməsi, potensial zərərli ekoloji təsirlərin planlaşdırma mərhələsində qarşısının alınması;

6.0.2. ƏMTQ-nin və dövlət ekoloji ekspertizasının planlaşdırma mərhələsində effektivliyinin təmin edilməsi.

Maddə 7. Strateji ekoloji qiymətləndirilmənin obyektləri və əhatə dairəsi

7.1. Strateji ekoloji qiymətləndirilmənin obyektləri aşağıdakılardır:

7.1.1. kənd təsərrüfatı, meşəçilik, balıqçılıq, enerji, sənaye, nəqliyyat, tullantıların və suyun idarə olunması, torpaq ehtiyatlarının istifadəsi, turizm və telekommunikasiya sahələri üzrə strateji sənədlərin layihələri;

7.1.2. ərazi planlaşdırılması sənədlərinin layihələri;

7.1.3. ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji təhlükəsizlik sahəsində Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq və konsessiya müqavilələrindən irəli gələn layihələr.

7.2. Fövqəladə hallar, dövlətin müdafiəsi, habelə maliyyə və büdcə məsələləri ilə bağlı strateji sənədlərə SEQ tətbiq edilmir.

7.3. SEQ aparılmış strateji sənədlərdə dəyişikliklər edilməsi zərurəti yarandıqda planlaşdırıcı orqan həmin dəyişikliklərin mahiyyətini və həcmi nəzərə alaraq, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanla (qurumla) razılaşdırmaqla, onlara münasibətdə SEQ-in aparılması və ya aparılmaması barədə qərar qəbul edir. Planlaşdırıcı orqan tərəfindən SEQ-in aparılması barədə qərar qəbul edildikdə, SEQ sənədinin hazırlanması və dövlət ekoloji ekspertizası rəyinin alınması ilə bağlı bu Qanunun 8-ci maddəsinin müddəaları tətbiq edilir.

7.4. SEQ aparılmamış strateji sənədlərdə dəyişikliklər edilməsi zərurəti yarandıqda, həmin dəyişikliklərin mahiyyəti və həcmindən asılı olaraq planlaşdırıcı orqan tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanla (qurumla) razılaşdırmaqla, onlara münasibətdə SEQ-in aparılması barədə qərar qəbul edildikdə, SEQ bu strateji sənədlərə münasibətdə bütövlükdə aparılır. Bu halda SEQ sənədinin hazırlanması və dövlət ekoloji ekspertizası rəyinin alınması ilə bağlı bu Qanunun 8-ci maddəsinin müddəaları tətbiq edilir.

Maddə 8. Strateji ekoloji qiymətləndirilmənin aparılması xüsusiyyətləri

8.1. SEQ strateji sənəd üzrə potensial təsirlərin həcmnin müəyyən olunması, mümkün təsirlərin təhlili və qiymətləndirilməsi, nəticələr üzrə ətraf mühitin mühafizəsi tədbirlərinin müəyyən edilməsi və SEQ sənədinin tərtib olunması, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanlarla (qurumlarla) ilkin məsləhətləşmələrin aparılması, habelə ictimai dinləmələrin təşkili və planlaşdırıcı orqan tərəfindən nəticələr üzrə müvafiq yekun əsaslandırmanın hazırlanmasından, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən qərar vermə və nəticələrin monitorinqi mərhələlərindən ibarətdir.

8.2. SEQ-in aparılması qaydası müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən müəyyən edilir.

8.3. SEQ strateji sənədlərin hazırlanması mərhələsində planlaşdırıcı orqan tərəfindən aparılır. SEQ-in nəticələrinə dair SEQ sənədi "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dövlət ekoloji ekspertizasından keçirilməsi üçün planlaşdırıcı orqan tərəfindən müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) təqdim edilir.

8.4. Planlaşdırıcı orqan bu Qanunun 4.4-cü maddəsində göstərilən məqsədlərə nail olmaq üçün SEQ-lə bağlı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanlarla (qurumlarla) ilkin məsləhətləşmələr aparır.

8.5. SEQ-in həyata keçirilməsi ilə bağlı ictimai dinləmələr bu Qanunun 4.10-cu və 4.11-ci maddələrinin tələbləri nəzərə alınmaqla təşkil olunur.

8.6. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) planlaşdırıcı orqanın təqdim etdiyi SEQ sənədini "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq dövlət ekoloji ekspertizasından keçirir, ekspertizanın nəticəsindən asılı olaraq ona dair ekoloji ekspertiza rəyi verir və həmin rəyi rəsmi internet sahifəsində yerləşdirir.

8.7. Planlaşdırıcı orqan SEQ sənədini və SEQ-in nəticələri üzrə verilən dövlət ekoloji ekspertizası rəyini, habelə strateji sənədin layihəsində onun nəzərə alınmayan əsaslandırılmış yekun təkliflərini müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma) təqdim edir.

8.8. SEQ sənədi bu Qanunun 5.1-ci maddəsinə uyğun olaraq hazırlanır.

8.9. SEQ sənədinin hazırlanmasına görə xidmət haqqı planlaşdırıcı orqan tərəfindən bu Qanunun 4.19-cü maddəsinə uyğun olaraq ödənilir.

8.10. SEQ sənədinə aşağıdakılar barədə məlumatlar daxil edilir:

8.10.1. strateji sənədin məzmunu, əsas məqsədləri və onun digər strateji sənədlərlə əlaqəsi;

8.10.2. strateji sənəd və SEQ üzrə istinad edilən normativ hüquqi baza;

8.10.3. strateji sənədin beynəlxalq və milli səviyyədə qəbul edilən ətraf mühit və davamlı inkişaf hədəflərinə uyğunluğu;

8.10.4. strateji sənədin təsir dairəsinə aid edilən ərazidə ətraf mühitin mövcud vəziyyəti;

8.10.5. strateji sənədin icrası ilə əlaqədar potensial təsir mənbələri və onların ətraf mühitə və insan sağlamlığına mümkün təsirləri;

8.10.6. strateji sənəddə nəzərdə tutulan hədəflər və təkliflər üzrə alternativ variantların seçiminin ekoloji səmərəliliyinin əsaslandırılması;

8.10.7. potensial təsirlərin təhlili, onların qarşısının alınması, azaldılması və yumşaldılması tədbirləri;

8.10.8. ictimai dinləmələrin və müzakirələrin nəticələri.

4-cü fəsil

ƏMTQ və SEQ SAHƏSİNDƏ İDARƏETMƏ

Maddə 9. ƏMTQ və SEQ sahəsində dövlətin vəzifələri

9.0. ƏMTQ sahəsində dövlətin vəzifələri aşağıdakılardır:

9.0.1. ƏMTQ və SEQ sahəsində dövlət siyasətini formalaşdırmaq və həyata keçirmək;

9.0.2. ƏMTQ və SEQ sahəsində normativ hüquqi aktları hazırlamaq və qəbul etmək;

9.0.3. ƏMTQ və SEQ sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığı həyata keçirmək;

9.0.4. ƏMTQ-nin və SEQ-in aparılması sahəsində dövlət nəzarətini təşkil etmək və həyata keçirmək.

Maddə 10. Planlaşdırıcı orqanın vəzifələri

10.0. Planlaşdırıcı orqanın vəzifələri aşağıdakılardır:

10.0.1. strateji sənədlərə dair SEQ-in həyata keçirilməsini təmin etmək;

10.0.2. SEQ-in həyata keçirilməsi ilə əlaqədar ictimai dinləmələri təşkil etmək;

10.0.3. strateji sənədlərə dair SEQ sənədinin dövlət ekoloji ekspertizasından keçirilməsini təmin etmək;

10.0.4. strateji sənəd üzrə layihələri dövlət ekoloji ekspertizası rəyinə uyğun olaraq həyata keçirmək.

Maddə 11. ƏMTQ sahəsində bələdiyyələrin vəzifələri

11.0. ƏMTQ sahəsində bələdiyyələrin vəzifələri aşağıdakılardır:

11.0.1. nəzərdə tutulan fəaliyyət bələdiyyənin ərazisində həyata keçirildikdə, həmin fəaliyyətə dair ƏMTQ-nin həyata keçirilməsində iştirak etmək və ƏMTQ sənədinin hazırlanması üçün tələb olunan zəruri məlumatları təqdim etmək;

11.0.2. nəzərdə tutulan fəaliyyət bələdiyyənin ərazisində həyata keçirildikdə həmin ərazidə yaşayan fiziki və həmin ərazidə fəaliyyət göstərən hüquqi şəxslərin, habelə daşınmaz əmlak mülkiyyətçilərinin, habelə qeyri-hökumət təşkilatlarının, vətəndaşların təşəbbüs qruplarının və bələdiyyələrin məhəllə komitələrinin müraciətinə əsasən ictimai ekoloji ekspertizanın təşkilində və keçirilməsində onlara kömək etmək;

11.0.3. nəzərdə tutulan fəaliyyətin dövlət ekoloji ekspertizası rəyinə uyğun həyata keçirilməsinin təmin edilməsində iştirak etmək;

11.0.4. nəzərdə tutulan fəaliyyət bələdiyyənin ərazisində həyata keçirildikdə ƏMTQ-yə dair ictimai dinləmələrin keçirilməsində iştirak etmək.

Maddə 12. ƏMTQ sahəsində sifarişçinin vəzifələri və hüquqları

12.1. ƏMTQ sahəsində sifarişçinin vəzifələri aşağıdakılardır:

12.1.1. nəzərdə tutulan fəaliyyəti bu Qanunun və digər normativ hüquqi aktların tələblərinə əməl etməklə həyata keçirmək;

12.1.2. nəzərdə tutulan fəaliyyətə dair ƏMTQ-nin aparılmasını təmin etmək;

12.1.3. nəzərdə tutulan fəaliyyətə dair sənədləri aidiyyəti dövlət orqanlarına təqdim etmək;

12.1.4. nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirildiyi ərazidə yaşayan əhalini və ictimaiyyəti fəaliyyətə başlamazdan əvvəl kütləvi informasiya vasitələri və ictimai dinləmələr vasitəsi ilə məlumatlandırmaq və ƏMTQ-nin nəticələri ilə tanış etmək;

12.1.5. nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirilməsi zamanı onun transsərhəd təsiri müəyyən edildikdə, həmin fəaliyyətlə bağlı transsərhəd təsirlərin qiymətləndirilməsi məsələlərini Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə uyğun olaraq həll olunmasını təmin etmək;

12.1.6. ƏMTQ üzrə qiymətləndiriciyə bu Qanuna uyğun olaraq xidmət haqqı ödəmək;

12.1.7. dövlət ekoloji ekspertizasının aparılmasını "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq maliyyələşdirmək;

12.1.8. aidiyyəti dövlət orqanlarına, bələdiyyələrə, fiziki və hüquqi şəxslərə nəzərdə tutulan fəaliyyət barədə zəruri materialları, məlumatları və hesablamaları təqdim etmək;

12.1.9. nəzərdə tutulan fəaliyyəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) dövlət ekoloji ekspertizasının rəyinə müvafiq olaraq həyata keçirmək.

12.2. ƏMTQ sahəsində sifarişçinin hüquqları aşağıdakılardır:

12.2.1. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) ƏMTQ sahəsində müvafiq normativ hüquqi aktlar, o cümlədən texniki normativ hüquqi aktlar və metodiki təlimatlar barədə məlumat almaq;

12.2.2. ƏMTQ üzrə qiymətləndiricidən ƏMTQ sənədinin bu Qanuna uyğun olaraq hazırlanmasını tələb etmək;

12.2.3. dövlət ekoloji ekspertizasının "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq keçirilməsini müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) tələb etmək;

12.2.4. dövlət ekoloji ekspertizasının nəticələri və müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) dövlət ekoloji ekspertizasının rəyi ilə tanış olmaq;

12.2.5. müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) dövlət ekoloji ekspertizasının rəyindən inzibati qaydada və (və ya) məhkəməyə şikayət vermək.

Maddə 13. ƏMTQ və SEQ sahəsində fiziki şəxslərin və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının vəzifələri və hüquqları

13.1. ƏMTQ sahəsində fiziki şəxslərin və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının vəzifələri aşağıdakılardır:

13.1.1. ƏMTQ və SEQ-lə bağlı ictimai dinləmələrin keçirilməsi zamanı bu Qanunun və "İctimai iştirakçılıq haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə riayət etmək;

13.1.2. ƏMTQ və SEQ-lə bağlı ictimai ekoloji ekspertizanı "Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa uyğun olaraq həyata keçirmək;

13.1.3. ictimai ekoloji ekspertizanın nəticələri barədə ictimaiyyəti, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanı (qurumu), bələdiyyəni, sifarişçini, planlaşdırıcı orqanı məlumatlandırmaq.

13.2. ƏMTQ və SEQ sahəsində fiziki şəxslər və vətəndaş cəmiyyəti institutları aşağıdakı hüquqlara malikdirlər:

13.2.1. nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirilməsi ilə bağlı müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqandan (qurumdan) və bələdiyyələrdən məlumat əldə etmək;

13.2.2. ƏMTQ və SEQ-lə bağlı ictimai dinləmələrin keçirilməsini sifarişçidən və planlaşdırıcı orqandan tələb etmək;

13.2.3. nəzərdə tutulan fəaliyyətə dair ekoloji ekspertiza rəyi ilə tanış olmaq və onun icrasını tələb etmək;

13.2.4. nəzərdə tutulan fəaliyyət bu Qanunun tələbləri pozulmaqla həyata keçirildikdə, inzibati qaydada və (və ya) məhkəməyə şikayət vermək.

5-ci fəsil YEKUN MÜDDƏALAR

Maddə 14. ƏMTQ və SEQ sahəsində mübahisələrin həlli

ƏMTQ və SEQ sahəsində mübahisələr inzibati qaydada və məhkəmə qaydasında həll edilir.

Maddə 15. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət

Bu Qanunun pozulmasında təqsirli olan şəxslər Azərbaycan Respublikasının Mülki, İnzibati Xətalər və Cinayət məəcəllələrində nəzərdə tutulmuş hallarda məsuliyyət daşıyırlar.

Maddə 16. ƏMTQ və SEQ sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq

16.1. ƏMTQ və SEQ sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın əsas məqsədi dövlətlərin öz təbii sərvətləri üzərində suveren hüquqlarının qorunması, informasiya və təcrübə

mübadiləsinin təmin edilməsi, nəzərdə tutulan fəaliyyətin həyata keçirilməsi nəticəsində ətraf mühitin mühafizəsi və təbiətdən istifadə sahəsində regional və qlobal səviyyəli mənfi təsirlərin qarşısının alınmasında onların birgə iştirakının təmin edilməsidir.

16.2. ƏMTQ və SEQ sahəsində beynəlxalq əməkdaşlıq ətraf mühitin mühafizəsi və ekoloji təhlükəsizlik sahəsində Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələr və beynəlxalq hüquq normalarında nəzərdə tutulmuş prinsiplər əsasında həyata keçirilir.

Maddə 17. ƏMTQ və SEQ sahəsində nəzarət

17.1. ƏMTQ və SEQ sahəsində nəzarət dövlət və ictimai nəzarət formalarında, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın (qurumun) təsdiq etdiyi qaydada həyata keçirilir.

17.2. ƏMTQ və SEQ sahəsində dövlət nəzarəti müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqan (qurum) tərəfindən həyata keçirilir.

17.3. ƏMTQ və SEQ sahəsində ictimai nəzarət, dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsindən asılı olmayaraq, fiziki şəxslər və vətəndaş cəmiyyəti institutlarının təşəbbüsü ilə təşkil olunur və həyata keçirilir.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 12 iyun 2018-ci il
№ 1175-VQ

“Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi
haqqında” Azərbaycan Respublikasının
2018-ci il 12 iyun tarixli 1175-VQ nömrəli
Qanununa Əlavə

Ətraf mühitə təsirin qiymətləndirilməsi tələb olunan fəaliyyət növlərinin

SİYAHISI

1. Karbohidrogen ehtiyatlarının axtarışı, kəşfiyyatı, işlənməsi, hasilatı və nəqliyə dair layihələr.
2. Neft və qaz emalı zavodlarının layihələndirilməsi.
3. Neft, qaz və ya kimyəvi məhlulların nəqli üçün uzunluğu 20 km və daha çox, diametri 500 mm və daha çox olan boru kəmərlərinin layihələndirilməsi.
4. Neft, neft-kimya və kimyəvi məhsullar üçün əsas anbar obyektlərinin layihələndirilməsi.
5. Gücü 300 MVt və daha çox olan istilik elektrik stansiyalarının, eləcə də gücü 220 kilovolt-dan, uzunluğu 15 km-dən çox olan yüksək gərginlikli elektrik xətlərinin layihələndirilməsi.
6. Atom elektrik stansiyalarının və nüvə reaktorları olan digər obyektlərin layihələndirilməsi.
7. Gücü 10 MVt-dan çox olan su, günəş, bioqaz, geotermal və digər elektrik stansiyalarının layihələndirilməsi;
8. Metallurgiya müəssisələrinin (zavodlarının) layihələndirilməsi.
9. Kimyəvi məhsulların istehsalı sahələrinin layihələndirilməsi.
10. Tikinti materiallarının (o cümlədən sement) istehsalı sahələrinin layihələndirilməsi.
11. Magistral avtomobil yollarının, dəmiryol xətlərinin (vaqonların yuyulması və təmizlənməsi stansiyaları da daxil olmaqla) layihələndirilməsi.
12. Hava limanlarının layihələndirilməsi.
13. Dəniz ticarət limanlarının, eləcə də sahil limanları ilə əlaqəli boşaltma və yükləmə məqsədli və ağırlığı 1350 tondan yuxarı gəmilərin yanalma körpülərinin (bərələr istisna olmaqla) layihələndirilməsi.
14. Təhlükəli və təhlükəsiz tullantıların zərərsizləşdirilməsi, emalı müəssisələrinin, habelə bu məqsədlə qurğuların, poliqonların layihələndirilməsi.
15. İstehsalat və məişət tullantı sularının təmizlənməsi və təkrar istifadəsi üzrə layihələr.
16. Hündürlüyü 15 metr və daha yüksək olan su bəndlərinin, su anbarlarının və başqa su tutumlarının (rezervuarların) layihələndirilməsi.
17. Çay hövzələri arasında su resurslarının bölüşdürülməsi üzrə layihələr.
18. Ərazi planlaşdırılması sənədlərinin layihələndirilməsi.
19. Şəhərlərin su təchizatı və kanalizasiya sistemləri kompleksinin layihələndirilməsi.

20. Su mənbələrindən istifadə (il ərzində istifadənin həcmi 10 mln. kubmetrdən artıq olduqda), eləcə də uzunluğu 20 km-dən, diametri 500 mm və daha çox olan su boru kəmərlərinin layihələndirilməsi.

21. Əhatə etdiyi sahə 1000 ha-dan çox olan irriqasiya və meliorasiya sistemləri, eləcə də magistral suvarma kanalları və kollektorların layihələndirilməsi.

22. Kağız və sellüloz istehsalı müəssisələrinin layihələndirilməsi.

23. Tikinti materialları yataqlarının mənimsənilməsi və istismarı layihələri.

24. Dağ-mədən fəaliyyəti üzrə metal (o cümlədən əlvan metal) filizlərinin yataqlardan çıxarılması, hasilatı, işlənilməsi və emalı layihələri.

25. Emal istiqamətli istehsal sahələrinin layihələndirilməsi.

26. 300 nəfərdən çox tutumu olan turizm və rekreasiya obyektlərinin layihələndirilməsi.

27. Kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üzrə ixtisaslaşmış heyvandarlıq və quşçuluq məhsulları istehsalı müəssisələrinin layihələndirilməsi.

28. İri istehsal təyinatlı sənaye müəssisələrinin (texnoparkların) layihələndirilməsi.

29. Texnoloji avadanlıq və maşınqayırma sənayesi müəssisələrinin layihələndirilməsi.

30. Su fonduna aid zonalarda irimiqyaslı tikinti layihələri (süni adaların, qurğuların yaradılması və s.).

31. Böyük ərazilərdə (5 ha-dan çox olan) meşələrin irimiqyaslı qırılması və ya irimiqyaslı (10 ha-dan çox olan) meşəsalma fəaliyyəti üzrə layihələr.

32. Gücü 1 MVt-dan çox olan külək elektrik stansiyalarının (külək generatorları parkları) layihələndirilməsi;

33. Yeni metro stansiyalarının, körpülərin, tunellərin layihələndirilməsi.

34. İrimiqyaslı kənd təsərrüfatı (aqruparklar), habelə balıqçılıq (o cümlədən akvakultura) təsərrüfatı fəaliyyəti üzrə layihələr.